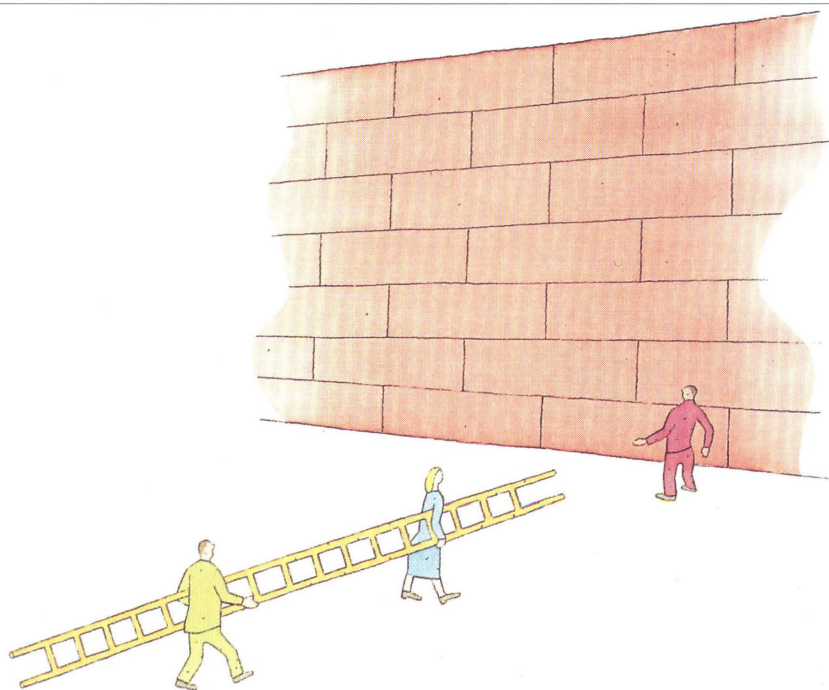

ZEELAND
NOORD-BRABANT
LIMBURG
IN DE EUROPESE UNIE

Voorwoord

Dit is de eerste keer dat de Europese Commissie een serie van aparte publicaties maakt over de regio's, en met name hun Europese belangen erbij, maar dan per regio. Dit is gedaan in het hele Europa van de twaalf.

Wij hebben niet gestreefd naar volledigheid; eigenlijk gaat het meer om voorbeelden, wat tot op heden gebeurd is. Wat er in de volgende jaren nog komt, is hier niet behandeld.

Als u dus iets mist, een project, al of niet gerealiseerd, is dat de reden. Toch hopen we hiermede een beeld te geven van hoe belangrijk de rol is van regio's, gemeenten en provinciën in de Europese Unie.

Europese Commissie
Bureau in Nederland
Korte Vijverberg 5
2513 AB Den Haag
Telefoon: 070-3469326
Telefax: 070-3646619

Europees Parlement
Voorlichtingsbureau
Korte Vijverberg 6
2513 AB Den Haag
Telefoon: 070-3624941
Telefax: 070-3617896

Manuscript voltooid in januari 1994
Illustraties: Anne Howeson - Lionel Koechlin

Uitgever: Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
Luxemburg, 1994

© EGKS-EEG-EGA, Brussel - Luxemburg, 1994
Overneming met bronvermelding toegestaan, behalve voor commerciële doeleinden

Gedrukt in Den Haag

INHOUDSOPGAVE

– De Europese Unie in de Regio's	2
– Zeeland in Europa	8
– Noord-Brabant in Europa	10
– Limburg in Europa	13

DE EUROPESE UNIE EN DE REGIO'S

De Europese Unie is tegenwoordig een machtige instantie met meer dan 340 miljoen inwoners in de 12 Lidstaten. De Unie vertoont door haar geschiedenis en geografie een grote variatie op allerlei gebied die gestalte wordt gegeven door de aangesloten regio's. Deze variatie vormt een van haar meest waardevolle troeven. Echter, niet alle regio's hebben hetzelfde ontwikkelingspeil. Vandaar ook dat het creëren van onderlinge eenheid een van de belangrijkste doelstellingen van de Europese constructie is.

I De variëteit in de regio's, een waardevolle troef voor Europa

De regio's in de Europese Unie vertonen talloze facetten. Er zijn rijke en arme regio's, grote en kleine, maar ook industrieel of juist landelijk getinte. Niets is te vergelijken met de pro-

blemen die zich voordoen in bergachtige gebieden, in kuststreken of in grote landbouwgebieden, in sterk verstedelijkte gebieden of met de problemen die gepaard gaan met een industriële hervorming. Deze diversiteit leidt tot een veelheid aan culturen en ervaring, hetgeen synoniem is aan de rijkdom die dit voor de Europese Unie betekent.

De verschillen zijn echter niet alleen van geografische, sociologische of economische aard; zij zijn ook institutioneel. De regio's zijn in verschillende structuren onderdeel van de Staten: federatief, gedecentraliseerd of unitair. Vandaar de verschillen in gezag en capaciteit van de ene regio ten opzichte van de andere en daarmee een andere mate van belangrijkheid in Europa. Bepaalde regio's hebben namelijk genoeg capaciteiten op diverse gebieden, zoals onderwijs, vervoer en landbouw, terwijl andere hoofdzakelijk administratieve eenheden blijven.

De regio's hebben altijd te maken gehad met de Europese constructie. Ze hebben in economisch en sociaal opzicht en waar het gaat om humanitaire ontwikkeling, profijt gehad van de belangrijke positie die deze inneemt. Indien de Europese Unie hoofdzakelijk door de Staten wordt gevormd, heeft zij dit voor een groot deel te danken aan de onderlinge betrekkingen die de verschillende overheden over de grenzen heen op allerlei gebied hebben kunnen aangaan en die de toename van hun handelsverkeer op alle terreinen mogelijk heeft gemaakt. Het verdwijnen van de binnengrenzen en de vorming van één grote markt heeft hen volop mogelijkheden tot ontwikkeling geboden, waarvan zij gebruik hebben weten te maken door - onder meer - aan beide zijden van de grens op grote schaal samen te werken. Luxemburg bevindt zich daardoor in het centrum van een uitgebreide handelstroom tussen Frankrijk, Duitsland en België.

Temidden van Europese instellingen is het Europees Parlement tot op heden vanzelfsprekend de plek geweest voor meningsuiting en voor medezeggenschap van de inwoners van de regionale eenheden. Veel parlementariërs

hebben, in de landen die lid zijn, andere ambtstermijnen in een regionaal kiesdistrict. Hierdoor kunnen kiezers behalve de parlementaire ontwikkelingen, ook de activiteiten afmeten die een afgevaardigde heeft ontplooid voor acties ten behoeve van hun regio. Het Europees Parlement is aldus een van de plekken geweest waar de volgende ideeën zijn ontstaan, volgens welke het welslagen van de Europese integratie voor een belangrijk deel afhangt van de homogene ontwikkeling van de Europese regio's.

Deze Europese regio's hebben uitgebreid deelgenomen aan het debat dat vooraf is gegaan aan de inwerkingtreding van het Verdrag van de Europese Unie. Enkele van de ideeën die zij hebben geopperd zijn hierin terug te vinden.

Sinds kort hebben zij een directe stem in het kapittel in de zaken van de Europese Unie, en wel via het Comité van de regio's. Dit orgaan, dat begin 1994 is geïnstalleerd, is met z'n 189 leden het vertegenwoordigende orgaan van de

territoriale overheden van de 12 Lidstaten. Zij heeft een adviserende rol t.a.v. grote vraagstukken van de Europese Unie en vertegenwoordigt het standpunt van de regio's bij belangrijke zaken voor het toekomstige Europa.

Aan de andere kant van de rijkdom die verschillende regio's Europa opleveren en de steeds grotere deelname van de regio's aan de Europese constructie, staat een van de uitdagingen waar deze zich geconfronteerd mee ziet, namelijk het verminderen van de grote verschillen in ontwikkelingspeil.

Foto:
Eigendom Commissie

Jacques Delors, voorzitter
Europese Commissie

Citaat:

"De deelname van de regio's aan de eenwording van Europa is een essentiële factor voor succes. Het is onze manier om ons dichter bij het doel te brengen van de Europese Unie, die zijn kracht voornamelijk put uit de economische, sociale en culturele tradities van de regio's en haar verbondenheid met deze tradities".

Jacques Delors, Lezing voor het Parlement en de Senaat van Beieren, München, 1.2.91

II Interne eenheid, een belangrijk doel van de Europese Unie

Het Verdrag van de Europese Unie, dat per 1 november 1993 in werking is getreden, is het bewijs van de prioriteit die wordt gegeven aan het beleid dat gericht is op economische en sociale eenheid. Dit beleid moet de verschillen in ontwikkeling verminderen en het de regio's mogelijk maken om beter te profiteren van één binnenmarkt en daarna, op termijn, van één munteenheid. De wil om onderlinge steun te geven, komt tot uiting in het ambitieuze regionale beleid dat wordt gevoerd, en dat tot doel heeft de minder welvarende regio's te helpen hun achterstand in te halen, en hun leefklimaat te veranderen of veilig te stellen.

Als men de levensstandaard van de inwoners van de Europese regio's vergelijkt, dan is die in de rijkste regio's van de Gemeenschap, Hamburg en Ile-de-France, vier maal hoger dan in de armste regio's, die voornamelijk in vier landen gelegen zijn: in Griekenland,

Spanje, Portugal en Ierland. Het was duidelijk dat een voortduring van deze verschillen zwaar zou drukken op de toekomst van de Unie. Het bleek dan ook van belang om de levensstandaard van de armste regio's te verhogen zodat de produkten van de meest ontwikkelde regio's ook voor de inwoners van de armere regio's bereikbaar zouden worden. Het gaat hierbij niet alleen om een probleem van solidariteit maar vooral ook om een economische noodzakelijkheid voor heel Europa. Daarom is een gedeelte van de rijkdom van bepaalde regio's, tussen het budget van de Unie door, opnieuw verdeeld onder de regio's die het minst bedeed zijn.

Deze actie is hoofdzakelijk gericht op drie kernpunten, die overeenkomen met drie soorten regionale problemen:

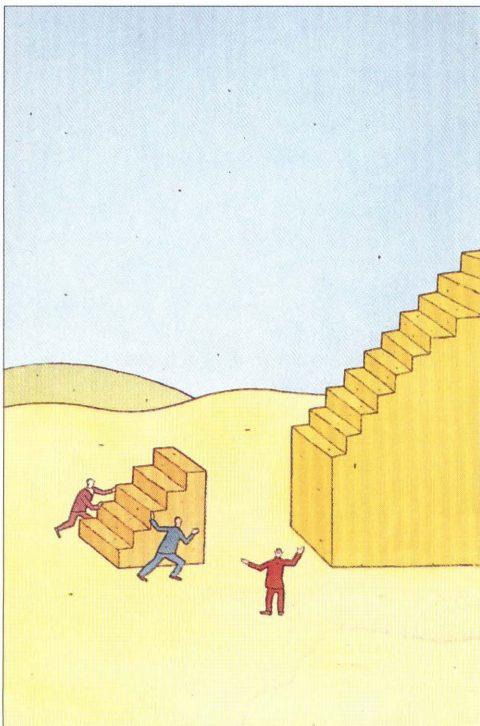
De ontwikkeling van de regio's in de zuidelijke en westelijke rand van de Gemeenschap (2/3 van Spanje, Zuid-Italië, Griekenland, Portugal, Ierland en Noord-Ierland, bepaalde regio's in Frankrijk) en de nieuwe Duitse Länder.

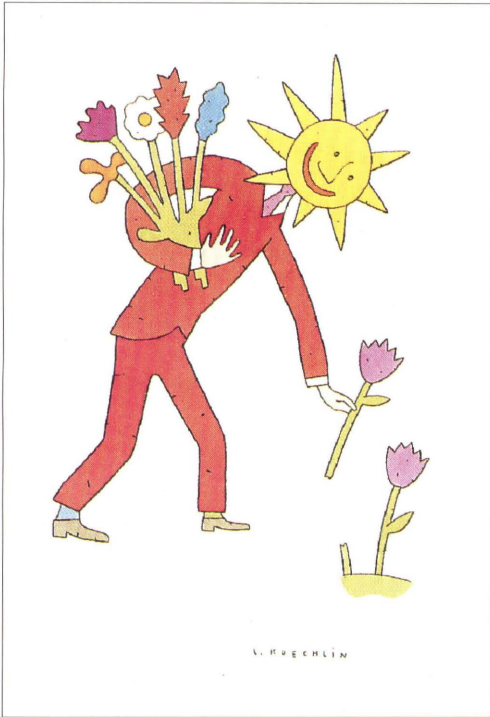
Het omschakelen van de regio's die zwaar door de achteruitgang van de industrie worden getroffen, en waarin meer dan 16% van de bevolking in de Gemeenschap is verenigd.

Het behoud van kwetsbare of onbewoonde plattelandsgebieden, hetgeen 5% van de bevolking in de Gemeenschap betreft.

De hulp die onder de noemer regionale ontwikkeling wordt geboden, berust op drie principes die garanderen dat fondsen op de juiste wijze worden aangewend:

- Subsidiariteit: de verantwoordelijkheden moeten worden uitgevoerd op een niveau dat het dichtst bij de realiteit ligt. Derhalve zijn het de Staten en regio's die aangeven op welke gebieden er ontwikkeling benodigd is, waar de programma's die door de Gemeenschap worden gefinancierd tot stand komen.
- Samenwerking: alle deelnemers - nationaal, regionaal en lokaal -, moeten meewerken aan de voorbereiding en uitvoering van de programma's en toezien op een goede afwikkeling.

- Additionaliteit: de bijdrage van de Gemeenschap moet worden gezien als een aanvulling op, en dus geen vervanging van, overeenkomstige steunmaatregelen van de lidstaten om het gewenste effect te bereiken.

Op basis hiervan intervenueert de Gemeenschap door middel van twee hoofdinstrumenten, te weten het Cohesiefonds en de Structuurfondsen.

Het Cohesiefonds, dat voornamelijk gericht is op de verkeersinfrastructuur en milieubescherming, moet de vier armste landen helpen hun partners te benaderen in een poging te komen tot een economische convergentie. Dit vormt een onvermijdelijke voorwaarde voor deelname aan de laatste etappe van de Economische en Monetaire Unie en de totstandkoming van één geldeenheid. In de periode 1993 - 1999 zal het budget van het Cohesiefonds 15,1 miljard ECU bedragen.

De structuurfondsen vormen de belangrijkste bijdrage van de Unie aan de vermindering

van de regionale verschillen. Zij vormen meer dan 25% van het budget van de Unie en zijn onder te verdelen in drie verschillende fondsen: het Europees Sociaal Fonds (ESF), het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Oriëntatie en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL).

Ongeveer tweederde van de structurele fondsen wordt besteed aan de regio's die met voorrang moeten worden gesteund. Deze zijn in alle Lidstaten te vinden, met uitzondering van Luxemburg en Denemarken. Voor de periode 1993-1999 zal het totaalbudget van de structurele fondsen 141 miljard ECU's zijn, dat bestemd is voor diverse activiteiten, zoals beroepsopleiding, milieubescherming, hervorming van de landbouwactiviteiten, verbeteringen op het gebied van voorzieningen en infrastructuur en de modernisering van bedrijven en de ontwikkeling van nieuwe activiteiten die werkgelegenheid scheppen.

Het resultaat van de solidariteitsinspanningen van de Unie ten opzichte van de armste regio's is derhalve aanzienlijk. Hoewel de structurele fondsen en andere interventiemiddelen in 1993 niet meer dan 0,3% van het Bruto Nationaal Produkt van alle Lidstaten uitmaakten, vormden zij in bepaalde landen 3, ja zelfs 4% van het BNP: een bepaald niet te verwaarlozen bijdrage aan de economische ontwikkeling in deze landen en aan de verbetering van de levensstandaard van de bevolking aldaar.

Citaat:

"Dit Europa moet, om efficiënt, krachtig en democratischer te worden, niet alleen zijn volkeren en naties verenigen, maar ook de regio's meer laten deelnemen aan het communautaire leven".

Jacques Delors, Toespraak tijdens de 73e internationale beurs van Lyon, 6.4.91

III Regionaal beleid, vóór alles ten dienste van de inwoners

Als het belang van de regionale zaak door de Europese constructie erkend is en als de door de Unie goedgekeurde inspanningen voor de regionale ontwikkeling zo belangrijk zijn, is dat allereerst omdat het optreden van de Gemeenschap bedoeld is voor de inwoners en verbetering van hun dagelijkse levensstandaard. Tal van communautaire programma's hebben derhalve betrekking op activiteiten van de bevolking op allerlei gebied.

De toekomstige deelnemers aan het leven in de regio's moeten elkaar beter kennen en begrijpen. Dat is het doel van ERASMUS, het programma dat studenten van verschillende afkomst de mogelijkheid biedt hun studie te volgen aan universiteiten in andere Europese landen, om zo kennis en nieuwe ideeën op te doen waarvan men later thuis kan profiteren. Hetzelfde geldt voor kennis van de talen uit de Unie, dankzij het programma LINGUA. Het vergelijken van ideeën en know-how wordt eveneens op grotere schaal tot uitdrukking gebracht dankzij enkele kaderprogram-

ma's op het gebied van onderzoek en ontwikkeling die, zoals SPRINT, een vergaande samenwerking mogelijk maken tussen laboratoria, universiteiten en bedrijven, en dan met name de kleine en middelgrote bedrijven voor technische projecten die perspectief bieden.

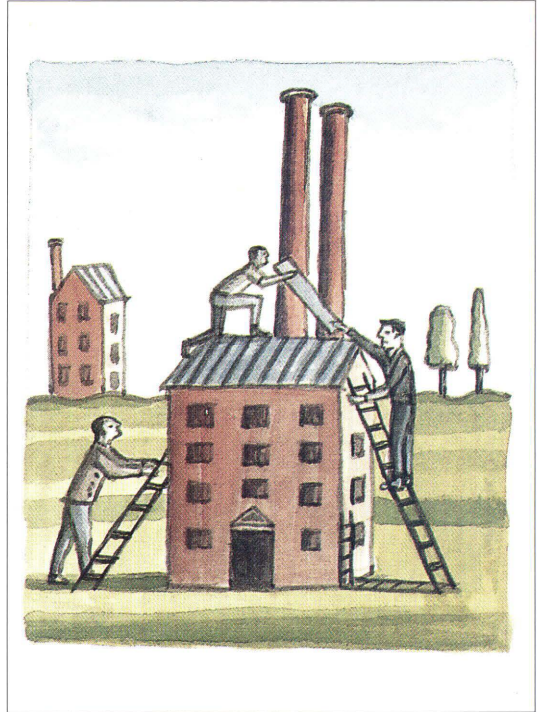
Het is eveneens belangrijk dat de inwoners zich gesterkt voelen in hun gerechtvaardigde wens om te kunnen wonen en werken in de regio waar zij vandaan komen. Vandaar ook dat de realisatie van transeuropese netwerken, zowel op zakelijk gebied als waar het gaat om verkeersinfrastructuur en informatie-overdracht, de ontsluiting van de meest geïsoleerde regio's en de regio's die aan de uiterste rand van de Unie zitten, vergemakkelijkt en het verschijnsel dat men deze regio's verlaat, moet beperken. Vanuit deze optiek wordt m.b.v. het programma LEADER dan ook prioriteit gegeven aan het behouden van landbouwers in de meest kwetsbare landbouwgebieden, zoals in bergachtige gebieden, en aldus rekening houdend met de belangrijke rol die zij spelen in het behoud van het landschap.

In de regio's die te lijden hebben onder de industriële veranderingen, worden herstructureringsactiviteiten (het KONVER-programma) uitgevoerd, zoals het creëren en implementeren van vervangende activiteiten voor de achteruitgaande industrie; bijvoorbeeld het toerisme. Deze activiteiten maken deel uit van de wens om inwoners te helpen om in de regio van hun afkomst te kunnen blijven.

De communautaire hulp richt zich tevens op het bevorderen van de kansen van nieuwe groepen deelnemers op de arbeidsmarkt. Dat is met name het geval bij het programma NOW, dat zich richt op het bevorderen van gelijke kansen voor vrouwen op het gebied van de werkgelegenheid in de minst rijke regio's van de Unie.

Dankzij de deelname aan deze activiteiten kunnen inwoners van alle Europese regio's, elk met hun eigen specifieke karakter en cultuur, elkaar beter leren kennen en begrijpen en het idee van een verenigd Europa, dat juist door z'n verscheidenheid sterk is, bespoedigen.

ZEELAND IN EUROPA

Deze Nederlandse provincie kan wat betreft de bevolking, 400.000 in getal, worden vergeleken met Luxemburg, Denemarken en Noord-Ierland als het gaat om het hoge percentage mensen dat werkzaam is in de dienstensector.

Ondanks een licht vergrijzende bevolking is de actieve bevolking in de afgelopen tien jaar gestegen, hetgeen deels een gevolg is van het feit dat de provincie door betere verbindingen steeds toegankelijker wordt voor de aangrenzende gebieden en daarbuiten. De nieuwe stuwdammen en het toegenomen aantal wegverbindingen tussen de belangrijkste eilanden en het vasteland vormden een stimulans voor de economie en hebben de provincie beter bewapend tegen de zee. Toch staat de provincie in heel Europa bekend om z'n zeevis, schaal- en schelpdieren, een industrie die er

nog steeds de belangrijkste bron van inkomsten vormt.

Rondom de visserij en landbouw heeft zich een grote dienstensector ontwikkeld, die tal van kleine en middelgrote bedrijven omvat. Echter, in Vlissingen, Middelburg en Terneuzen zijn ook vestigingen te vinden van belangrijke internationals, die de economie een Europese omvang en een industriële ruggegraat geven.

Door de verscheidenheid die de economie in de afgelopen jaren heeft gekregen, kunnen de inwoners van Zeeland profiteren van steeds hogere inkomens. De provincie heeft nu dan ook een BBP per hoofd dat hoger ligt dan het Nederlandse gemiddelde en dat ongeveer tien procent hoger ligt dan het gemiddelde in de Europese Unie.

	Oppervlakte Km ² 1990	Bevolking x 1.000 1991	Bevolkings- dichtheid/km ² 1990	BBP/inwoner EG = 100 1991
Zeeland	3.039	359	117	109
Nederland	41.006	15.067	347	104
EG	2.252.791	344.704	153	100

1. Steun aan de Provincie

De Europese Investeringsbank

De Europese Investeringsbank biedt speciale langlopende- en middellanglopende leningen en staat borg voor investeringsprojecten die bijdragen aan de economische ontwikkeling van de regio, bijvoorbeeld waar het gaat om transport, telecommunicatie, energievoorziening, of die de kwaliteit van het leven van de inwoners verbeteren. Tussen 1989 en 1992 heeft de Europese Investeringsbank in totaal 5,4 miljoen ECU's aan leningen verstrekt voor investeringen in Zeeland.

Een voorbeeld van een project waarvoor een lening van de Europese Investeringsbank werd verkregen, is de bouw van een windenergie-installatie.

Landbouw

De Europese Unie heeft verschillende fondsen die boeren in Zeeland de mogelijkheid bieden om het rendement van hun machines te vergroten en de omstandigheden waarin zij hun producten verwerken en op de markt brengen te verbeteren.

Voor verwerking en marketing heeft de Europese Unie tussen 1991 en 1993 meer dan 1,1 miljoen ECU's toegekend aan in totaal 17 projecten waarbij het ging om aardappelen, uien, fruit en groente.

Elk jaar krijgen ongeveer 5 boeren hulp van de Europese Unie voor het moderniseren van landbouwmachines; 110 boeren ontvangen een direct aanvullend inkomen voor het werken onder van nature vijandige of moeilijke

omstandigheden, en 5 jonge boeren krijgen financiële steun voor het opzetten van hun nieuwe bedrijf.

De Europese Unie heeft financiële steun van 525.000 ECU's gegeven aan 6 projecten rond Yerseke voor verbetering van de kwaliteit van de zeeuwse mosselen en voor vermindering van de aantasting van het milieu door de mosselproductie.

2. Onderzoek en Ontwikkeling

De Europese Unie heeft bedrijven en onderzoeksinstituten in Zeeland op actieve wijze gestimuleerd om samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek aan te gaan met tegenhangers in andere lidstaten van de Gemeenschap. Tussen 1987 en 1992 werd in totaal 770.000 ECU's toegekend voor onder meer scheikundig onderzoek en onderzoek op het gebied van milieubescherming.

3. Onderwijs

ERASMUS is in de Europese Unie het belangrijkste programma voor interuniversitaire uitwisselingen van jonge mensen. In deze provincie was de Hogeschool Zeeland (Centraal Instituut) in Vlissingen de enige deelnemende hogere beroepsopleiding van de zeven die in aanmerking kwamen. Er waren drie student-uitwisselingsprogramma's in 1992 (0,4% van het landelijke totaal). Er waren ongeveer 65 inkomende en 65 uitgaande studenten, voornamelijk vertrekkend naar en afkomstig uit Spanje. Allen studeerden Bedrijfskunde. De Hogeschool Zeeland nam tevens deel aan projecten op het gebied van Bedrijfskunde, waaraan in 1992/93 ongeveer 32 studenten deelnamen.

Foto: Dhr. J. Woltenbeek

Stormvloedkering, Zeeland

NOORD-BRABANT IN EUROPA

Noord-Brabant is een van de belangrijkste high-tech provincies in de Europese Unie: de daar gevestigde elektronica-industrie is wereldberoemd. De stedelijke gebieden van Tilburg, Breda en Eindhoven vormen het industriële hart van de provincie en zijn tevens een belangrijk deel van de 'gouden' economische driehoek die wordt gevormd door Londen en omgeving, het gebied rondom Parijs en het Ruhrgebied.

Wat oppervlakte en bevolking betreft is Noord-Brabant gelijk aan de Engelse regio Derbyshire en heeft het een sterke en gevarieerde economie.

In tegenstelling tot veel andere delen in de Gemeenschap heeft deze op een na grootste

provincie van Nederland haar landbouw-wortels nog niet helemaal opgegeven door de ontwikkeling van een geavanceerd en gespecialiseerd systeem van intensieve veeteelt. De toenemende variatie in de economie heeft er in de afgelopen twintig jaar toe geleid dat de dienstensector de belangrijkste werkgever in de provincie is geworden, daarmee de industrie overtreffend.

Noord-Brabant kan worden beschouwd als een Europese modelprovincie, met haar economische en culturele binding met de aangrenzende Belgische regio West-Vlaanderen en met het uitstekende netwerk van wegen, kanalen en spoorwegverbindingen dat de provincie verbindt met nabijgelegen andere industriële centra in België en Duitsland.

	Oppervlakte Km ² 1990	Bevolking x 1.000 1991	Bevolkings- dichtheid/km ² 1990	BBP/inwoner EG = 100 1991
Noord-Brabant	5.083	2.216	433	101
Nederland	41.006	15.067	347	104
EG	2.252.791	344.704	153	100

1. Steun aan de Provincie

De Europese Investeringsbank

De Europese Investeringsbank biedt speciale langlopende- en middellanglopende leningen en staat borg voor investeringsprojecten die bijdragen aan de economische ontwikkeling van de regio, bijvoorbeeld waar het gaat om transport, telecommunicatie, energievoorziening, of die de kwaliteit van het leven van de inwoners verbeteren. Tussen 1989 en 1992 heeft de Europese Investeringsbank in totaal 46,1 miljoen ECU's aan leningen verstrekt voor investeringen in Noord-Brabant.

Landbouw

De Europese Unie heeft verschillende fondsen die boeren in Noord-Brabant de mogelijkheid bieden om het rendement van hun machines te vergroten en de omstandigheden waarin zij

hun producten verwerken en op de markt brengen te verbeteren.

Voor verwerking en marketing heeft de Europese Unie tussen 1991 en 1993 meer dan 5,5 miljoen ECU's toegekend aan in totaal 47 projecten waarbij het ging om vlees, pluimvee, aardappelen, uien, fruit en groente.

Elk jaar krijgen ongeveer 125 boeren hulp van de Europese Unie voor het moderniseren van landbouwmachines; 135 boeren ontvangen een direct aanvullend inkomen voor het werken onder van nature vijandige of moeilijke omstandigheden, en 65 jonge boeren krijgen financiële steun voor het opzetten van hun nieuwe bedrijf.

2. Onderzoek en Ontwikkeling

Tussen 1987 en 1992 heeft de Europese Unie meer dan 360 onderzoeks-samenwerkingsver-

Foto: Eigendom gemeentelijk informatiecentrum Tilburg

Het Willemsplein, Tilburg

banden gestimuleerd tussen bedrijven, onderzoeksinstituten en universiteiten in Noord-Brabant en hun tegenhangers in heel Europa. Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn bedoeld om kennis te bundelen en nieuwe technieken te ontwikkelen op allerlei gebied, met als doel om de concurrentiepositie van Europese bedrijven wereldwijd te behouden. Het hoogste aantal samenwerkingsprojecten is tot stand gebracht met grote industriële bedrijven, en heeft tot nog toe samenwerkingsverbanden opgeleverd met Duitse, Franse, Engelse en Belgische bedrijven of instellingen. Naast het ontplooiën van activiteiten voor het stimuleren van dergelijke 'vennootschappen', heeft de Europese Unie ook financiële hulp geboden door toekenning van in totaal meer dan 100 miljoen ECU's.

Een programma dat in de afgelopen vijf jaar alleen al 84 miljoen ECU's aan subsidie heeft toegekend is ESPRIT, dat tot doel heeft basistechnieken te ontwikkelen voor de IT-(informatietechnologie)industrie in Europa. Dit ambitieuze programma heeft een van de belangrijkste centra in Noord-Brabant. Vandaar ook dat hier veel van de netwerken en samenwerkingsverbanden die de ruggegraat van ESPRIT vormen, zijn ontstaan.

3. Onderwijs

De Europese Unie heeft COMETT in het leven geroepen om de samenwerking tussen universiteiten en industrie te verbeteren. Hiertoe zette zij Europese netwerken op om adequate beroepsopleidingen te kunnen bieden en academisch geschoolde studenten aan een baan te helpen. In totaal werden in Noord-Brabant in 1990 drie samenwerkingsverbanden tussen universiteiten en bedrijven tot stand gebracht.

Tegen 1992 bedroeg het totaal toegekende budget 554.500 ECU's (22,5% van het landelijke totaal). 81 studenten die waren betrokken bij arbeidsplaatsing ontvingen een totaal budget van 234.500 ECU's. Er werden tien korte opleidingen met een budget van 110.000 ECU toegekend, alsmede twee Gezamenlijke Onderwijs Projecten met een gecombineerd budget van 210.000 ECU.

ERASMUS is in de Europese Unie het belangrijkste programma voor interuniversitaire uitwisselingen van jonge mensen. Twaalf van de 46 geschikte hogere beroepsopleidingen in deze provincie namen deel aan de in totaal 84 student-uitwisselingsprogramma's. Er waren ongeveer 688 vertrekkende studen-

ten. Werktuigbouwkunde en Bedrijfskunde waren de meest gevolgde studies, en Groot-Brittannië en Duitsland vormden de populairste bestemming. De meerderheid van de ongeveer 670 inkomende studenten waren afkomstig uit Groot-Brittannië, Frankrijk en België. De studies die het meest werden gevolgd waren Bedrijfskunde, Werktuigbouwkunde en Sociale Wetenschappen.

Van de twaalf deelnemende instellingen waren de Technische Universiteit Eindhoven en de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg veruit de meest actieve.

In het kader van LINGUA, het programma van de Europese Unie voor het stimuleren van onderwijs in en het gebruik van vreemde talen op scholen en in het bedrijfsleven, was Noord-Brabant betrokken bij vier projecten. Hiervoor ontving zij een financiële steun van in totaal 28.500 ECU.

Voor het Monnet Project ontvingen studenten van de Hogeschool Katholieke Leergangen Tilburg en de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg in totaal 75.260 ECU's subsidie om specifieke aspecten van Europese integratie te onderzoeken.

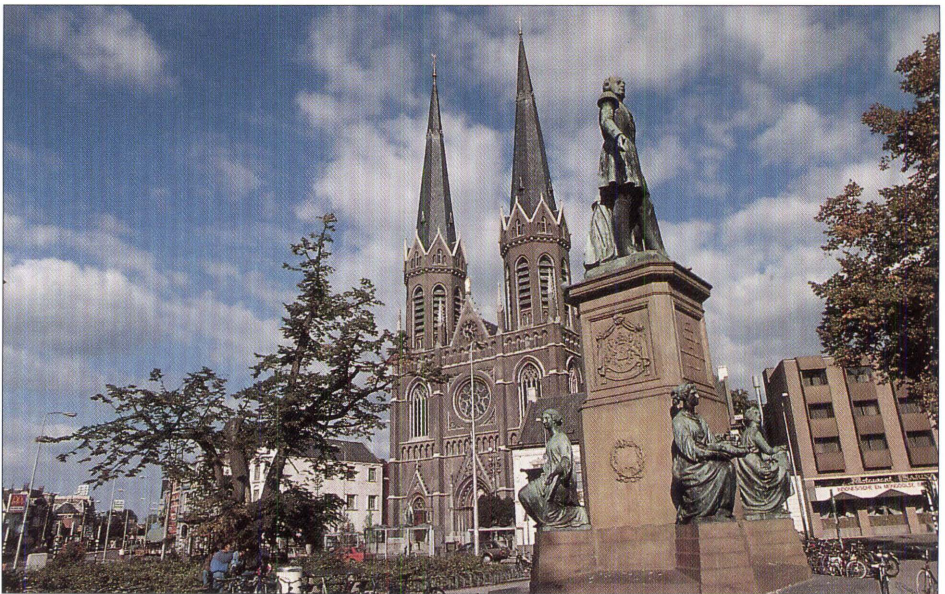

Foto: Eigendom gemeentelijk informatiecentrum Tilburg Sint-Josefkerk op de heuvel, Tilburg

LIMBURG IN EUROPA

Dit dichtbevolkte gebied is in feite een belangrijk internationaal kruispunt, zoals het in het oosten aan Duitsland grenst en in het zuiden en westen aan België. Deze verbindingen spelen een belangrijke rol in de economische ontwikkeling van de provincie.

Limburg mag in Nederlands opzicht een afgelegen provincie zijn, naar Europese maatstaven vormt het het hart van diverse economisch belangrijke gebieden in de Europese Unie; het Ruhrgebied in Duitsland, de Randstad in Nederland en Vlaanderen en Wallonië in België.

Deze toplokatie heeft een gestaag groeitempo in de afgelopen tien jaar bevorderd, alsmede een reorganisatie van de economie, waarbij de overheersende mijnindustrie, die tot de

jaren '60 zo karakteristiek was voor de provincie, op de achtergrond kwam te staan. Zelfs nu nog is er steun van de overheid en de Europese Unie om Limburg over de gevolgen van dit moeilijke overgangsproces heen te helpen.

De economie is export-gericht en kan dankzij de ideale ligging van Limburg profiteren van het feit dat er niet langer grenscontroles zijn in de binnenmarkt van Europa. Ongeveer 60% van Limburgs produkten wordt geëxporteerd. Bovendien hebben verschillende internationale bedrijven zich hier gevestigd, en behoort ook Venlo's container terminal, Europa's grootste 'droge haven' waar 10.000 mensen werkzaam zijn, tot het Limburgse grondgebied.

	Oppervlakte Km ² 1990	Bevolking x 1.000 1991	Bevolkings- dichtheid/km ² 1990	BBP/inwoner EG = 100 1991
Limburg	2.208	1.116	501	97
Nederland	41.006	15.067	347	104
EG	2.252.791	344.704	153	100

1. Steun aan de Provincie

Regionale ontwikkeling

Tussen 1989 en 1993 heeft de Europese Unie 48,35 miljoen ECU's aan Limburg gegeven voor tal van initiatieven gericht op het verbeteren van de infrastructuur in de Provincie.

Enkele van de projecten, die zijn of nog moeten worden uitgevoerd, zijn:

- bouw van een spoorwegverbinding met de sloopsterminal in Born;
- verbetering van de toegang tot het industriegebied Sanderboutlaan;
- wegverbindingen naar het telecommunicatiepark in Heerlen;
- nieuw leven inblazen in het centrum van Sittard en Kerkrade, waarbij ongeveer 2.000 banen worden gecreëerd in laatstgenoemde stad;

- bedrijfs- en beroepsopleidingen, waar in 1992 800 mensen deelnamen aan een programma bedoeld om de beroepsbekwaamheid en de behoefte van bedrijven op elkaar af te stemmen;
- hulp geboden aan het Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf en aan het Europees Centrum voor het Bedrijfsleven in Heerlen;
- toerisme: renovatie van het recreatiecentrum Hommelheide.

De Europese Investeringsbank

De Europese Investeringsbank biedt speciale langlopende- en middellanglopende leningen en staat borg voor investeringsprojecten die bijdragen aan de economische ontwikkeling van de regio, bijvoorbeeld waar het gaat om transport, telecommunicatie, energievoorziening, of die de kwaliteit van het leven van de

Foto: Eigendom provincie

Het Vrijthof, Maastricht

inwoners verbeteren. Tussen 1989 en 1992 heeft de Europese Investeringsbank 168,9 miljoen ECU's aan leningen verstrekt voor investeringen in de provincie Limburg.

Voorbeelden van projecten waarvoor leningen van de Europese Investeringsbank werden verkregen:

- Geleen en Heerlen, geavanceerde plasticfabrieken;
- Maastricht, vluchtsimulator voor het opleiden van piloten;
- Maastricht, modernisatie en uitbreiding van een papiermolen.

Landbouw

De Europese Unie heeft verschillende fondsen die boeren in Limburg de mogelijkheid bieden om het rendement van hun machines te vergroten en de omstandigheden waarin zij hun producten verwerken en op de markt brengen te verbeteren.

Voor verwerking en marketing heeft de Europese Unie tussen 1991 en 1993 1,1 mil-

joen ECU's toegekend aan in totaal 17 projecten, waarbij het ging om aardappelen, uien, groente en fruit.

Elk jaar krijgen ongeveer 105 boeren hulp van de Europese Unie voor het moderniseren van landbouwmachines; 220 boeren ontvangen een aanvullend inkomen voor het werken onder van nature vijandige of moeilijke omstandigheden, en 20 jonge boeren krijgen financiële steun voor het opzetten van hun nieuwe bedrijf.

Herbestemming van de wapenindustrie

Hoewel het einde van de koude oorlog voor Europa een belangrijke positieve ontwikkeling betekende, had dit enige economische en sociale problemen tot gevolg voor de bedrijven die nauw betrokken waren bij defensie. Voor de Europese Unie was dit in 1993 reden om financieel in te grijpen en zo de defensie-industrie te helpen overschakelen op vreedzame activiteiten.

De Europese Unie heeft in totaal reeds 3,6 miljoen ECU's toegekend aan Twente,

Oostelijk Zuid-Limburg, de Kop van Noord-Holland en de Veluwe als hulp bij het omvormen van hun defensie-gerelateerde industrie. Zoals gebruikelijk is bij financiering door de Europese Unie, mochten de lokale autoriteiten met de nationale autoriteiten bepalen waaraan het geld precies zou worden besteed. Het grootste gedeelte werd aangewend voor het omscholen van personeel, het aanbieden van kennis en advies voor bedrijven die zich op andere activiteiten wilden richten, maar ook voor een reeks initiatieven die gericht waren op milieubescherming en het vinden van nieuwe bestemmingen voor militaire terreinen.

Samenwerking met andere regio's

Een voorbeeld van interregionale samenwerking waaraan financiële steun van de Europese Unie wordt gegeven:

Aan een opleidingsprogramma op het gebied van plattelandstoerisme, dat gezamenlijk is opgezet door de provincie Limburg en het Belgische Vlaanderen, werd in 1992 15.000 ECU's aan EU-steun gegeven. Het programma is er aan de ene kant op gericht om organiserende instanties op het gebied van toerisme van alle benodigde informatie te voorzien op het gebied van marketing, belasting, management of beschikbare subsidies, en aan de andere kant om de mensen in deze streken meer bekend te maken met deze vorm van toerisme.

Een ander project dat door de EU werd gesponsord was gericht op het 'winkelen over de grens' in het grensgebied tussen Zuid-Limburg, Belgisch Limburg en het gebied rondom Aken in Duitsland. Het onderzoek, dat werd gedragen door het Kiel Institute on World Economics, toonde aan dat, terwijl er tussen de Belgische en Nederlandse gebieden ruwweg evenveel mensen zijn die over de grens gaan winkelen, de Duitse kant van de grens veel meer bezoekende winkelaars telde, hoofdzakelijk als gevolg van de verschillen in btw. Twaalf Belgische en 36 Duitse bedrijven hebben zich in Zuid-Limburg gevestigd, hoewel deze trend in de afgelopen jaren aanzienlijk is gedaald.

3. Onderzoek en Ontwikkeling

Tussen 1987 en 1992 heeft de Europese Unie ongeveer 100 onderzoeks-samenwerkingsverbanden gestimuleerd tussen bedrijven, onderzoeksinstituten en universiteiten in Limburg en hun tegenhangers in heel Europa. Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn bedoeld om kennis te bundelen en nieuwe technieken te ontwikkelen op allerlei gebied. Het hoogste aantal samenwerkingsprojecten is tot nog toe tot stand gebracht met Duitse, Engelse, Belgische en Franse bedrijven of instellingen. Naast het ontplooiën van activiteiten voor het stimuleren van dergelijke 'vennootschappen', heeft de Europese Unie ook financiële hulp geboden door toekenning van in totaal 6,6 miljoen ECU's.

Voorbeelden hiervan zijn:

Het ESPRIT-programma computerondersteunde testen. Het uitvoeren van testen blijft een van de belangrijkste knelpunten in het proces van het op de markt brengen van geavanceerde elektronische producten. Met de Boundary-Scan Test (BST) techniek kunnen ingewikkelde multi-chip systemen, vaak gemonteerd op wire wrap printplaatjes die in miniaturiseringsproducten worden geplaatst, snel en voordelig worden getest. Op basis van de resultaten van project 2478 heeft Philips een goedkope serie BST-producten op de markt gebracht voor het testen van chips, kaarten en systemen. De serie testapparatuur omvat een module die compatibel is met een schootcomputer voor gebruik op de werkplek.

4. Onderwijs

ERASMUS is in de Europese Unie het belangrijkste programma voor interuniversitaire uitwisselingen van jonge mensen. In Limburg namen negen van de 31 geschikte instellingen deel aan de in totaal 38 student-uitwisselingsprogramma's in 1992/93 (5,8% van het landelijke totaal). Van de ongeveer 481 uitgaande studenten studeerden de meesten Rechten en Bedrijfskunde. België en Duitsland vormden de populairste bestemming. Er kwamen ongeveer 380 studenten naar de regio toe, waarbij wederom Bedrijfskunde en Rechten de meest gekozen studies waren. Veel studenten waren afkomstig uit België, Duitsland en Groot-Brittannië.

Van de negen instellingen is de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht met meer dan 75% van alle studentuitwisselingen veruit de actiefste in de provincie. Zij deed ook mee aan projecten op het gebied van Medicijnen, waaraan 5 studenten in 1992/93 deelnamen.

In het kader van LINGUA, het programma van de Europese Unie voor het stimuleren van onderwijs in en het gebruik van vreemde talen op scholen en in het bedrijfsleven, was Limburg betrokken bij vijf projecten. Hiervoor ontving zij een financiële steun van in totaal 100.000 ECU.

Voor het Monnet Project ontvingen studenten van verschillende instellingen in Heerlen en Maastricht in totaal 99.000 ECU's subsidie om specifieke aspecten van Europese integratie te onderzoeken.

5. Milieu en culturele erfenis

In 1993 is de Europese Unie begonnen met het financieren van een proefproject in Beek voor het behoud en de modernisering van het Landgoed Genbroek, een park in Engelse stijl dat in 1825 werd aangelegd. Het project is bedoeld om de beschoeiing van de drie vijvers in de tuin te repareren, enkele ornamenten te repareren en nieuwe paden aan te leggen zodat bezoekers gemakkelijker toegang hebben.

Binnen ditzelfde kader heeft de Europese Unie onlangs besloten om financiële steun te geven aan de restauratie van de Baroktuinen van Kasteel Neercanne in Maastricht. De restauratie, waarmee in 1989 is begonnen, is bedoeld om deze pleziertuin opnieuw aan te leggen door de vier terrassen te restaureren, nieuwe beplanting aan te brengen, nieuwe vijvers te bouwen en nieuwe ornamenten te plaatsen. Als dit werk is afgerond, zal het worden opengesteld voor publiek.

